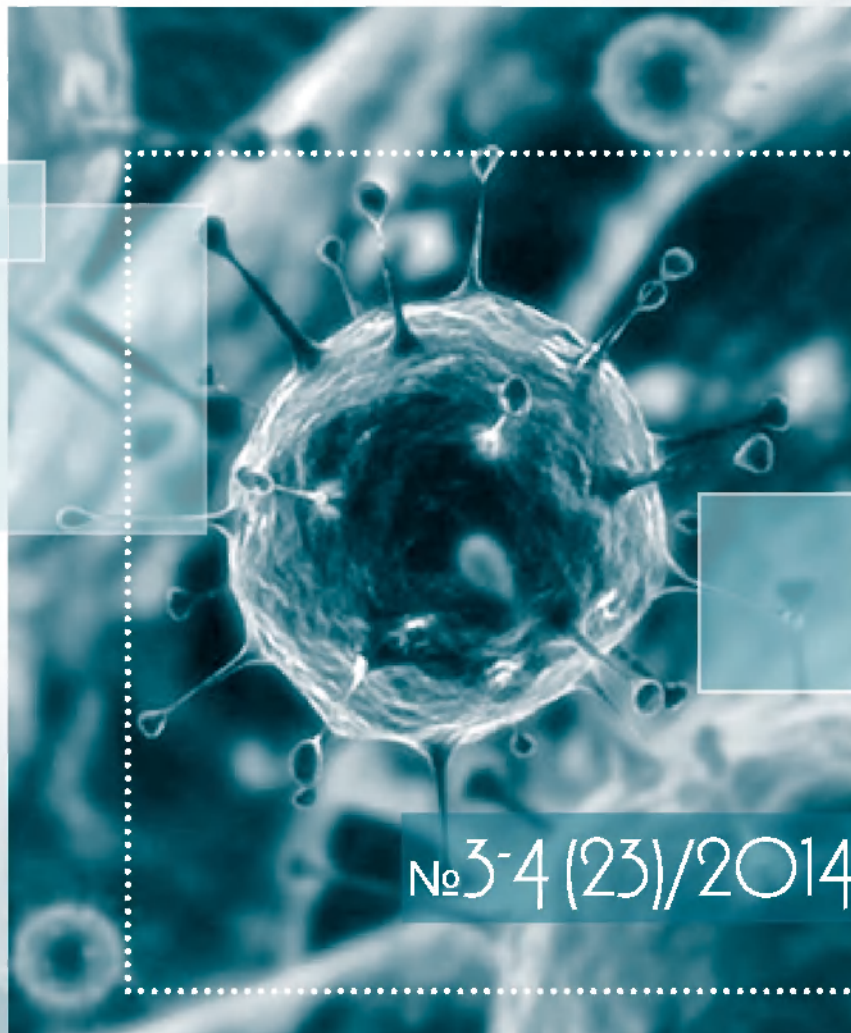

Державна установа "Інститут епідеміології
та інфекційних хвороб імені Л.В. Громашевського
Національної академії медичних наук України"

ПРОФІЛАКТИЧНА МЕДИЦИНА

ЕПІДЕМІОЛОГІЯ • МІКРОБІОЛОГІЯ
ВІРУСОЛОГІЯ • ПАРАЗИТОЛОГІЯ
ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

№3-4 (23)/2014

Головний редактор

В.І. Задорожна

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Алексєєнко В.В.

Бодня Є.І.

Зарицький А.М.

Колєснікова І.П.

Марієвський В.Ф.

Маричев І.Л.

Матяш В.І.

Мироненко А.П.

Мурашко О.В. (відповідальний секретар)

Покас О.В.

Рибалко С.Л.

Руденко А.О.

Сергєєва Т.А. (заступник головного редактора)

Федорченко С.В.

Шагінян В.Р.

Щербінська А.М.

РЕДАКЦІЙНА РАДА

Андрейчин М.А. (Тернопіль)

Беломеря Т.А. (Донецьк)

Виноград Н.О. (Львів)

Возіанова Ж.І. (Київ)

Вороненко Ю.В. (Київ)

Дикий Б.М. (Івано-Франківськ)

Засипка Л.Г. (Одеса)

Зозуля Ю.П. (Київ)

Кундієв Ю.І. (Київ)

Лазоришинець В.В. (Київ)

Лобзін Ю.В. (Санкт-Петербург)

Михайлов М.І. (Москва)

Міхньов В.А. (Київ)

Морозова Н.С. (Харків)

Москаленко В.Ф. (Київ)

Павлів Р.М. (Львів)

Покровський В.І. (Москва)

Розенфельд Л.Г. (Київ)

Рубан О.М. (Київ)

Сердюк А.М. (Київ)

Трахтенберг І.М. (Київ)

Трихліб В.І. (Київ)

Хайтович О.Б. (Сімферопіль)

Шандала М.Г. (Москва)

Широбоков В.П. (Київ)

Засновник і видавець ДУ “Інститут епідеміології та інфекційних хвороб імені Л.В. Громаїневського НАМН України”

“Профілактична медицина (епідеміологія, мікробіологія, вірусологія, паразитологія, інфекційні хвороби)”

Згідно з постановою Президії ВАК України від 10 лютого 2010 р. за № 1-05/1 журнал внесено до переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук у галузі “медичні науки”.

Адреса редакції:

03038, м. Київ, вул. М. Амосова, 5.

Журнал “Профілактична медицина”

тел. (044) 275-37-55, E-mail: epidemics@ukr.net

Зміст затверджено на засіданні Вченої ради інституту журналу 5 вересня 2014 р., протокол № 7.

Виготовлення оригінал-макета та друк:

ТОВ “ДіА” 03022, м. Київ, вул. М. Васильківська, 45

тел. (044) 455-91-52, E-mail: dia@onconet.kiev.ua

Свідоцтво про внесення в Державний реєстр видавців ДК № 1149 від 12.12.2002 р.

Здано в набір 01.09.2014. Підписано до друку 25.09.2014.

Формат 60×84/8. Друк офсетний. Ум. др. арк. 11,6.

Обл.-вид. арк. 7,2. Наклад 300 прим. Замовлення ПМ-02-12.

ПРОФІЛАКТИЧНА МЕДИЦИНА

ЕПІДЕМІОЛОГІЯ • МІКРОБІОЛОГІЯ • ВІРУСОЛОГІЯ
ПАРАЗИТОЛОГІЯ • ІНФЕКЦІЙНІ ХВОРОБИ

Заснований у 1922 році
Поновлений у 2007 році

№ 3-4 (23)/2014

НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Видається щоквартально

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ №13720-2694 ПР від 05.03.2008 р.

ЗМІСТ

Задорожна В.І., Шагінян В.Р.

ДУ "Інститут епідеміології та інфекційних хвороб ім. Л.В. Громашевського
НАМН України": історичні аспекти та перспективи розвитку 5

ОРИГІНАЛЬНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

Виноград Н.О.

Епідеміологічні особливості хвороби, спричиненої вірусом Ебола 12

Дзюблик А.Я., Обертинская О.В., Соловьев С.А., Дзюблик И.В.

Анализ эффективности новых стратегий диагностики респираторных вирусов
человека 17

Марієвський В.Ф., Мартинович Т.Л.

Вплив дисплазії сполучної тканини на формування остеопенічного синдрому
у хворих на хронічні вірусні гепатити 24

Березіна Л.В.

Вивчення імунологічної ефективності екстракорпорального лазерного
опромінення крові у хворих з нейроінфекціями 28

МАТЕРІАЛИ КОНФЕРЕНЦІЇ

Антушева Т.І., Бабич Є.М., Ківва Ф.В., Коваленко О.І., Скляр Н.І., Коротких О.О., Балак О.К.

Вплив електромагнітних випромінювань надзвичайно високочастотного (НЗВЧ)
діапазону та ультразвукових хвиль на ростові властивості патогенних коринебактерій 33

Артемчук Г.П., Потокій Н.Й., Ковалюк О.В., Дзюблик І.В.

Віруси папіломи людини високого канцерогенного ризику у жінок різних
вікових груп в Україні 34

Байдалка І.Д., Виноград Н.О.

Оцінка знань персоналу стоматологічних закладів
з питань інфекційного контролю 35

Брич О.І., Синетар Е.О.

Біологічна характеристика штамів бактерій родів *Proteus* та *Morganella*
при довготривалому зберіганні 36

Васильєва Н.А., Дементьєва Л.Я., Івахів О.Л., Йосик Я.І.

Захворюваність на грип та інші ГРВІ у 2008–2013 рр. на Тернопілілі 37

<i>Винник Н.П., Лапій Ф.І.</i>	
Плюси та мінуси проекту нового календаря профілактичних щеплень в Україні.....	38
<i>Виноград Н.О., Васишин З.П., Козак Л.П.</i>	
Епідеміологічні характеристики природно осередкових інфекцій в Україні	39
<i>Виноград Н.О., Скальська Н.І.</i>	
Епідеміологічні особливості Ку-гарячки на ендемічних територіях.....	40
<i>Вишнякова Г.В., Лисенко З.А., Назаренко М.С.</i>	
Вивчення дії метаболітів лактобактерій на галофільні вібріони	41
<i>Волянський А.Ю., Романова О.А., Ігумнова Н.І., Сидоренко Т.А., Юхименко В.І., Конорева К.С., Погоріла М.С.</i>	
Кількісні зміни активованих Т-лімфоцитів, що несуть апоптичний маркер CD95+, у дітей різних вікових груп, хворих на хронічну герпесвірусну інфекцію	42
<i>Говорова Д.В., Панасюк Е.Л., Матяш В.И., Березина Л.В.</i>	
Опыт применения озонотерапии в комплексном лечении грибково-паразитарных менингоэнцефалитов	43
<i>Деркач С.А., Коцар О.В., Воронкіна І.А., Крилова І.А., Габишева Л.С.</i>	
Порівняльна характеристика різних методів досліджень метицилінорезистентності позалікарняних штамів <i>S. aureus</i>	44
<i>Джелали В.В., Петрова О.А., Короткова Н.А.</i>	
Иммунные биосенсоры — основа новых экспресс-методов диагностики вирусных инфекций	45
<i>Джелали В.В., Чернышенко Д.Н., Короткова Н.А., Ігумнова Н.И., Юхименко В.И., Мартынов А.В.</i>	
Разработка иммунных электрохимических биосенсоров для диагностики инфекционных болезней	46
<i>Дзюблик И.В., Обертинская О.В., Дзюблик А.Я.</i>	
Роль вирусов в инфекционном обострении бронхиальной астмы.....	47
<i>Дзюблик И.В., Юрченко А.В., Степченкова Т.В.</i>	
Анализ причин смертности ВИЧ инфицированных пациентов Киевского городского центра СПИДа за 2013 год.....	48
<i>Дзюблик І.В., Косаковський А.Л., Ковалюк О.В., Артемчук Г.П.</i>	
Спектр та частота виявлення ВПЛ при гіперпластичних процесах і папіломатозі гортані у дітей.....	49
<i>Дуда О.К., Коцюбайло Л.П., Обертинська О.В., Дзюблик І.В.</i>	
Коронавірусна інфекція: поліморфізм клінічних симптомів	50
<i>Дяченко В.Ф., Ягнюк Ю.А., Марющенко А.М.</i>	
Ефективність протимікробної дії двохкомпонентних комбінацій антибіотиків на полірезистентні штами ентеробактерій	51
<i>Жалко-Титаренко В.П.</i>	
Время эпидемического взаимодействия при аэрозольном механизме передачи.....	52
<i>Задорожна В.І.</i>	
Емерджентні та ремерджентні вірусні інфекції сьогодення та патогенний потенціал їх збудників	54
<i>Задорожна В.І., Чудна Л.М., Маричев І.Л.</i>	
Боротьба за ліквідацію поліомієліту продовжується.....	55
<i>Зарицький А.М., Алексєєнко В.В., Фільчаков І.В.</i>	
Етіологічний аналіз захворюваності на гострі кишкові інфекції в Україні.....	56
<i>Зарицький А.М., Вишнякова Г.В., Сопіль Г.В.</i>	
Захворюваність населення України на паразитарні хвороби	57
<i>Колпакова Т.М., Чумаченко Т.О., Тонкошкур Т.І., Макскуль Т.Є., Махота Л.С., Головачук Г.С., Сухорукова Г.Б.</i>	
Оцінка ризику захворювання на туберкульоз різних категорій медичних працівників на прикладі Харківської області	58
<i>Комаренко Н.С., Виноград Н.О.</i>	
Лабораторний моніторинг збудників природно осередкових інфекцій в Київській області	59
<i>Коротких О.О., Калініченко С.В., Бабич Є.М., Рижкова Т.А., Скляр Н.І., Шкодовська Н.Ю., Балак О.К.</i>	
Активність плазмокоагулази клінічних штамів <i>Staphylococcus aureus</i> за умов впливу екзометаболітів лактобацил	59

Лозинський І.М., Білецька Г.В., Бень І.І., Шульган А.М., Федорук В.І., Друль О.С. Сучасний стан вивчення клішових природно-вогнищевих інфекцій в Україні	60
Лук'яненко Т.В., Осолодченко Т.П., Пономаренко С.В., Андреева І.Д., Порт О.В. Культивування мікроорганізмів на середовищах із рослинною сировиною	61
Марієвський В.Ф., Матошко Г.В., Кролевецька Н.М., Мельник О.В., Макарова І.В. Наукові та практичні напрямки підвищення ефективності дезінфекційних заходів	62
Матвєєва О.В., Мойсєєва Г.В., Васильєва В.А., Башкатова Т.І., Павленко К.В. Результати проведення епідеміологічного дослідження щодо вивчення стану імунітету проти кашлюку у дітей, які отримали щеплення вакцинами з ацелюлярним кашлюковим компонентом та захворюваності на кашлюк після отриманих щеплень	64
Матяш В.І., Панасюк О.Л., Березіна Л.В., Борцов С.П., Говорова Д.В., Ралець Н.В. Порушення стану вегетативної нервової системи при менінгоенцефалітах	65
Матяш В.І., Панасюк О.Л., Березіна Л.В., Говорова Д.В., Токунова Т.Л., Мостова Т.Л., Борцов С.П. Клінічне застосування озонотерапії в лікуванні мікст герпесвірусних арахноенцефалітів	65
Мироненко Л.Г., Перетятко О.Г. Використання мультиплексної полімеразної ланцюгової реакції для визначення генів патогенності у мікроорганізмів роду <i>Enterococcus</i>	66
Миронюк І.С. Результати впровадження моделі надання послуг консультування та тестування на ВІЛ трудовим мігрантам та їх найближчому оточенню через сімейних лікарів	67
Мурашко О.В., Алексеєнко В.В. Вода — провідний фактор передачі холери	68
Некрасова Л.С., Демчишина І.В., Задорожна В.І., Приходько Є.Ф. Стан лабораторного моніторингу циркуляції поліовірусів серед хворих на гострі в'ялі паралічі в Україні у 2013 р.	69
Олійник З.А., Романенко Л.І., Журба А.Ю., Горваль А.К. Визначення бактерицидної та фунгіцидної активності глютарового альдегіда та надоцтової кислоти за європейськими стандартами	70
Оперчук Н.І. Аналіз захворюваності населення Кіровоградської області грипом та гострими респіраторними вірусними інфекціями в 2009–2013 рр.	71
Петренко О.В., Алексеєнко В.В., Хайтович О.Б., Підченко Н.Н., Ільчов Ю.О. Молекулярно-генетична характеристика <i>V. cholerae</i> поп О1, виділених від хворих на гострі кишкові інфекції в Україні	73
Пиголенко І.В., Кислих О.М., Круглов Ю.В., Максименко О.В. Результати дозорних досліджень серед груп підвищеного ризику щодо інфікування ВІЛ	74
Попова Н.Г., Панченко Л.О., Попова Л.О., Бруснік С.В., Васіна С.І., Звягольська І.М. Результати імуноферментної діагностики поєднаної мікоплазмово-герпесвірусної інфекції у хворих на негоспітальну пневмонію	75
Похил С.І., Тимченко О.М., Торяник І.І., Чигиринська Н.А., Костиля І.А. Сучасний погляд на епідемічний процес бабезіозу	76
Резніков А.П., Бялковський О.В., Гуцук І.В., Кулакова О.В., Шевчук Т.В. Про актуальність проблеми шигельозу	77
Романенко Л.І., Москаленко А.Ю., Власов О.В. Антимікробні властивості підрукавичок, виготовлених з натурального бамбукового волокна	77
Руденко А.А., Дьяченко П.А., Муравська Л.В., Пархомець Б.А., Луценко В.Ю. Применение гепатопротекторов в комплексной терапии герпесвирусных поражений нервной системы	78
Руденко А.О., Пархомець Б.А., Муравська Л.В., Дьяченко П.А. Випадок асоційованої герпесвірусної інфекції (ЕБВ+ВГЛ ₆) в стадії реактивації на фоні периферичної Т-клітинної лімфоми з ураженням носоглотки, лімфатичних вузлів шиї	79
Сергєєва Т.А., Шагінян В.Р. Гепатит С: від специфічної діагностики до контролю над інфекцією	80

<i>Синетар Е.О., Покас О.В.</i>	
Вплив наноселену на адгезію мікроорганізмів <i>E. faecalis</i> і <i>C. albicans</i> в асоціації на поверхні медичних катетерів.....	81
<i>Собкова Ж.В., Сурмашева Е.В., Росада М.А.</i>	
Внутробольнична інфекція кандидозної етіології в багатопрофільному стаціонарі	82
<i>Соломко Ю.О., Обертинська О.В., Закалюжна О.І.</i>	
Детекція бокавірусу 1 типу у дітей з клінічними проявами ГРВІ	83
<i>Сурмашева О.В., Журба А.Ю., Ніконова Н.О.</i>	
Ефективність знезаражувача — очисника повітря в умовах мікробіологічної лабораторії	84
<i>Сурмашева О.В., Романенко Л.І., Логінова О.Б.</i>	
Антимікробна дія суміші наночасток срібла та антибіотика	85
<i>Тверезовский М.В., Столяренко К.Н., Корженко Д.А., Семишев В.И., Сухорукова М.Ф., Тверезовская И.И.</i>	
Опыт организации и проведения информационно-просветительной работы в период развития эпидемии ВИЧ-инфекции	86
<i>Томаш М.Я., Джус Т.Б., Степанович А.М., Погоріла Л.Й.</i>	
Про стан захворюваності та лабораторної діагностики на краснуху в Івано-Франківській області в 2010–2013 рр.	87
<i>Федорченко С.В., Мартинович Т.Л., Клименко Ж.Б., Ляшок О.В., Резник В.А., Янченко В.І.</i>	
Порушення структурно-функціонального стану кісткової тканини у хворих на хронічний гепатит С	88
<i>Фіглевський В.М., Джус Т.Б.</i>	
Багаторічний аналіз захворюваності на сальмонельоз в Івано-Франківській області	89
<i>Фіглевський В.М., Джус Т.Б., Степанович А.М., Погоріла Л.Й.</i>	
Про стан захворюваності на грип, ГРВІ та лабораторної діагностики грипу, ГРВІ в епідемічні сезони 2010–2011, 2011–2012, 2012–2013, 2013–2014 років в Івано-Франківській області	90
<i>Фіглевський В.М., Йосипчук М.М., Степанович А.М., Погоріла Л.Й.</i>	
Про стан захворюваності та лабораторної діагностики кору в Івано-Франківській області в 2011–2013 рр.	92
<i>Циганчук О.М.</i>	
Поліомеліт: проблеми на шляху до ерадикації	93
<i>Чумаченко Т.А., Несвижская И.И., Пивненко С.Ю., Шепилова Т.В.</i>	
Резистентність мікроорганізмів к бета-лактамним антибіотикам в ЛПУ Харьковской области.....	94
<i>Шенцова М.О., Сахнюк О.М., Ніконова Н.О.</i>	
Антибіотикорезистентність еталонних тест-штамів пробіотичних культур.....	95
<i>Юдин И.П., Гушилик Б.И., Похил С.Н., Клыса С.Л., Щербак О.Н.</i>	
Некультурабельная фракция <i>Salmonella enterica</i> появляется в процессе хлорной дезинфекции	95
<i>Юрченко О.В., Бугаєнко Н.С., Антоненко Ж.В.</i>	
Аналіз летальності серед пацієнтів з діагностованою коінфекцією ВІЛ/туберкульоз	96
<i>Янченко В.И., Гомоляко И.В., Швадчин И.А.</i>	
Новый неинвазивный метод определения индекса гистологической активности и фиброза печени у больных хроническим гепатитом С (ХГС)	97
НАШІ ЮВІЛЯРИ	
Чудній Людмилі Митрофанівні — 85 років!	99
НЕКРОЛОГ	
Памяти Розалии Григорьевны Лукшиной.....	100

*Т.М. Колпакова, Т.О. Чумаченко, Т.І. Тонкошкур,
Т.Є. Максиль, Л.С. Махота, Г.С. Головач, Г.Б. Сухорукова*

ОЦІНКА РИЗИКУ ЗАХВОРЮВАННЯ НА ТУБЕРКУЛЬОЗ РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ НА ПРИКЛАДІ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

*Головне управління Держсанепідслужби у Харківській області, м. Харків,
Харківський національний медичний університет, м. Харків,
ДУ “Харківський обласний лабораторний центр Держсанепідслужби України”, м. Харків*

В Харківській області на виконання законодавчих документів України впроваджено інфекційний контроль за туберкульозом в лікувально-профілактичних установах. Однією із головних його задач в умовах значного поширення захворювань серед населення є зниження професійної захворюваності медичних працівників на туберкульоз.

Мета: визначення ризику захворювання на туберкульоз працівників лікувально-профілактичних установ Харківського регіону.

Матеріали і методи. У роботі застосований метод епідеміологічного аналізу, використано дані моніторингу захворюваності на туберкульоз в Харківській області у 2004–2013 роках.

Результати та їх обговорення. Нами проведено аналіз захворюваності на туберкульоз працівників лікувально-профілактичних установ (ЛПЗ) області. Тенденції розвитку епідемічного процесу серед працівників ЛПЗ відповідають таким серед населення, але всі роки, крім 2010 р., інтенсивні показники перевищували показники захворюваності населення в середньому на 20 %. Показники захворюваності медичних працівників поступово знижувались; за період, що аналізується, — в 1,8 рази (серед всього населення — на 45,7%).

За останні 5 років на тлі зменшення розповсюдження туберкульозу у суспільстві ризик захворіти у медпрацівників майже не перевищував ризик для населення (7,1%). Внаслідок майже відсутності професійного контакту зі збудником туберкульозу ризик захворіти у працівників родопомічних установ та ЛПЗ, що обслуговують дитяче населення, вдвічі менший ніж у працівників, що обслуговують доросле населення, та в 1,3 рази менший ніж у пересічних громадян.

За родом професійної діяльності більший ризик щодо зараження туберкульозом мають працівники протитуберкульозних закладів (в 8,3 рази). Ще більший ризик відмічається у працівників туберкульозних стаціонарів (17,5 разів), чому сприяють переуціленість палат, циркуляція у відділеннях полірезистентних штамів збудника. Понад 75% хворих складає середній та молодший медичний персонал, який має тривалий близький контакт з хворими.

У працівників бактеріологічних лабораторій протитуберкульозних закладів ризик захворювання на туберкульоз був більший в 27,8–58,4 разів від населення. Проведення протягом 2006–2010 років реконструкції лабораторій дозволило покращити умови праці співробітників та ліквідувати серед них захворюваність на туберкульоз.

Впровадження інфекційного контролю за туберкульозом у фтизіатричних установах сприяло зниженню ризику професійної захворюваності з 10,5–11,4 разу у 2004–2006 роках до 1,7–6,7 разу у 2011–2013 роках.

Висновки

В умовах епідемії туберкульозу ризик захворювання працівників лікувально-профілактичних установ перевищує ризик захворювання населення.

Більш високий ризик захворювання відмічається у працівників, що частіше контактують з хворими на туберкульоз: працівників установ, що обслуговують доросле населення, а серед них — працівників фтизіатричної служби.

Професійну захворюваність на туберкульоз можливо знизити за умови покращення умов праці медичних робітників, застосування засобів індивідуального захисту та ретельного дотримання правил інфекційного контролю.